

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

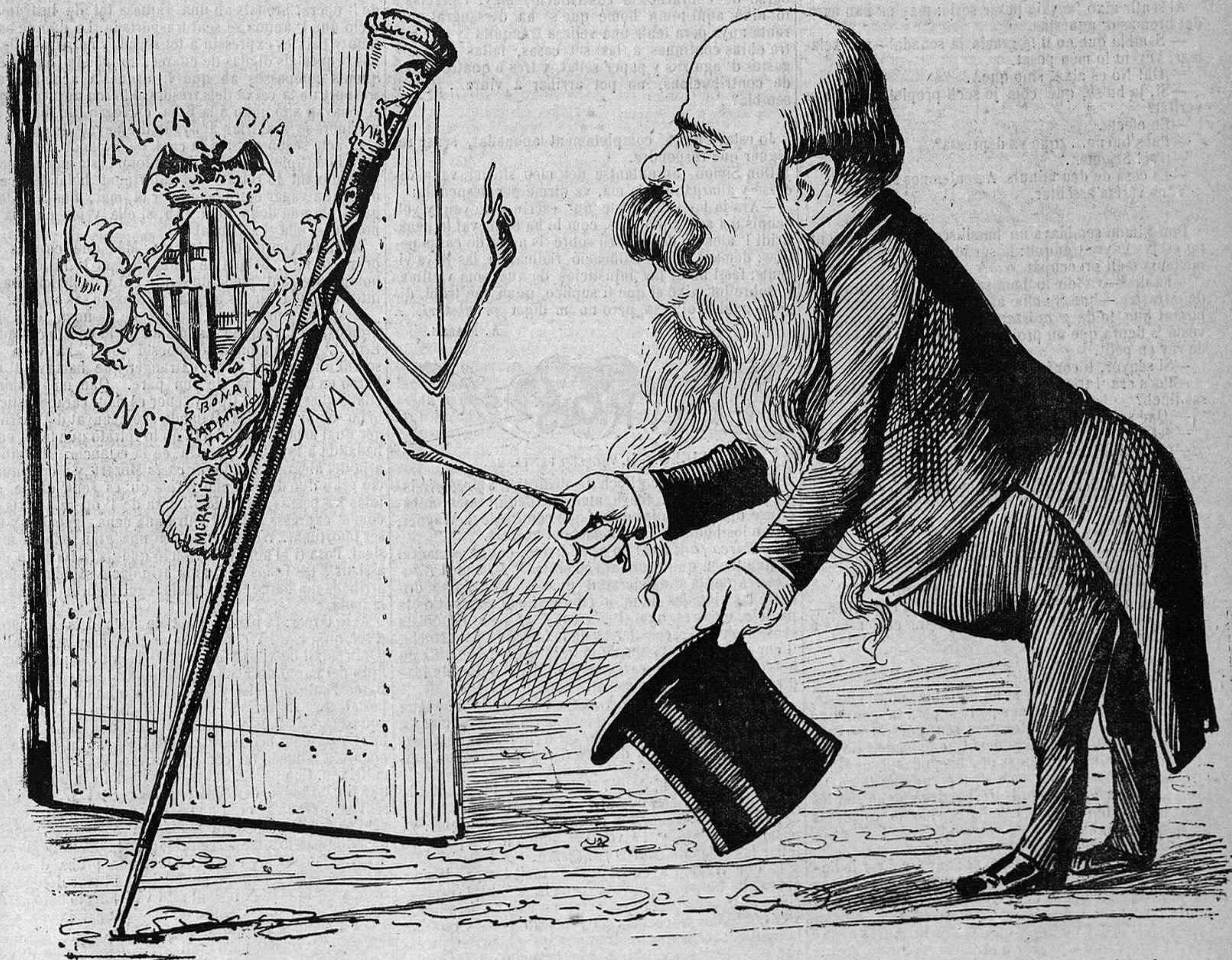
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 10.—Estranger 15.

LA VARA Y D. FRANCISCO.

—D. Francisco..... A reynat nou, arcalde vell. Ja torném á ser companys, á veure, á veure com me tractará!...

¡OH! ¡UN PROPIETARI!

Las cosas, las casas y las personas, miradas de lluny semblan naps. y miradas de prop son cols.

Es a dir; no vull dir precisament que siguin cols, al péu de la lletra, sino que... en fi, m' explicaré.

Aquí tenen a don Simon, no aquell de las *buenas noches*; un don Simon de carn y ossos, a qui jo coneix, y a qui tinc la satisfacció de presentarlos.

Don Simon, pèl mèu modo de veure, havia de ser un home felis. Jo sabia que després d' una vida d' afanys y privacions havia reunit un capitalet regular, que, peia tenirlo més segur, havia invertit en la compra de varias casetas.

—Es clá,—pensava jo,—¿qué li falta a n' aquest home? No t'è mal de caps, cobra 'ls lloguers ab tota puntualitat, y sense peill ni exposició de cap mena, viu del producte del seu capital, que no pot desapareixe ni se estafat per ningú, com lo que 's coloca en societats, obligacions y otras endròminas d' aquestas.

Y tal com ho pensava li deya a n' ell mateix. Cada vegada que 'm topava ab don Simon, era inevitable, 'l mèu saludo sempre era aquest:

—¡Oh! ¡Un propietari!—
L' home 'm mirava de certa manera y somreya, y jo, creyent que la frase li agradava, en tornantlo a trobar, repetia la mateixa cansó:
—¡Oh! ¡Un propietari!—

L' altre dia, pujant pèl passeig de Gracia, veig a don Simon que baixava. L'ecanto una mica pera arregarlo de *rente*, y li encaixo 'l saludo de costum:

—¡Oh! ¡Un propietari!
Don Simon no debia estar per retóricas: me planta cara, com si l' hagués insultat, y 'm diu d' un modo bastant séch:

—¿Qué vol dir ab aixó?
—¿Ab qué?
—Ab aixó del propietari.
—¡Caramba! ¡Y m' ho pregunta! Vull dir que vosté es l' home de la dida...
—¿Si? Donchs miri... ¿vol fè 'l favor de deixarme quatre duros?—

Al sentir aixó 'm vaig posar serio: may m' han agradat bromas d' aquestas.

—Sembla que no li fa gracia la sonada!—va exclamar, veient lo mèu posat.

—¡Oh! No es aixó, sino que...
—Si, ja ho sè, que com jo soch propietari... ¿no es veritat?

—En efecte.
—Pues bueno... ¿qué va depressa?
—¡Psè! Segons...
—Es cosa de deu minuts. Assentemos aquí.—
Y 'ns várem assentar.

Don Simon semblava un basilisco; jo, francament, no estava gayre tranquil: la sortida dels quatre duros me tenia molt preocupat.

—Fa dias—va dir lo bon senyor al cap d' un rato de mirarme,—que 'l volia abordar. A la güenta, suposant que lo de *propietari* m' ho diu de bona fé, vosté 's figura que un propietari com jo es una especie de rey en petit.

—Si senyor, li confesso...
—Pues ara 'l treure del seu error. ¿Sab quantas casetas tinc?

—¿Qué sab un hom!
—Set.
—¡Alsa pilili!
—Si, ja li dirán de missas 'l pilili. Vaji escoltant. ¿Sab quants diners hi cobrat aquest mes?
—¡Psè!
—Nou duros.
—¿Cóm?

—Si senyor, nou duros, contanhi dugas pessetas falsas, que no sè qui me las ha donadas.

—Bè; pero un altre mes ne cobrarà cent...
—¡Cent gats que l' esgarripin! Escolti y esgarripis.—
Y la veritat es que, en efecte, ja 'm comensava a esgarripir.

Don Simon va prosseguir:

—Las meas casas, per si no ho sabia, no son casas, sino casetas, ab habitacions petites pera la gent que no pot gastar. Los meus llogaters son, pues, treballadors, retirats ab sou insignificant, empleadets de tres al quarto, mossos y personas desconegudas, sense ofici ni benefici... Vosté potser me dirá perquè 'ls llogo 'ls pisos a certa gent; pero jo li respondré que no son los amos los que buscan als estadants, sino 'ls estadants los que buscan als amos.—

Aquí don Simon va llensar un suspir.
—Suceheix molt sovint que al anar a cobrar lo lloguer me trobo ab que 'l de la botiga fa tres senmanas que no treballa, que 'l del primer pis ha pres mal a la fábrica, y que 'l del segon t'è la dona partera. Aquell mes ab lo lloguer no hi ha que pensarhi. Altras vegadas me passa que al trucar a la porta 'm fan lo sort... ó m' obran, ensenyantme la escombra en lloch d' en-

senyarme 'ls quartos. No fa molt temps vareig tenir un *inquilino* que quan anava a cobrar mirava per la reixa, y 'm deya tot serio:—No hi soch!—Y no hi havia manera de ferlo obrir. Molts si no pagan no es perque no vulguin, sino perque no poden; pero 'm ha de consolar gayre aixó, sent aixis que jo no tinc altre medi de viure que 'l producto de las casetas? Ells, no pagantme, van marxant; pero jo, si no cobro ¿cóm me las manego?—

Aquí va fer un altre suspir, més gros que 'l primer.
—Ara pensi ab las tragerias que passo quan se 'm fica en alguna habitació un vehi d' aquestos mal pagadors de mena. Cau un mes; me paga ab rahons y callo. Cau l' altre mes y torném a las mateixas; ja son dos. Després ne ve un altre y un altre y un altre, y quan un se decideix a recorre a la ley, ja t'è un gep que fa por. ¡Y per tréurel de casal Alló no t'è nom. Després que m' han estafat, després que hi rabiat mitj any, corra d' aquí y d' allá, gasta més diners, y tornat ximple y afegeix al perdut, total ¿per qué? no pera arregar cap quarto, sino pera no pèrdren més.—

Un altre suspir.

—Hi ha estadant que al llogarme 'l pis m' ensenya la llibreta de la casa hont estava, pera probarme que paga religiosament; pero ¿sab qué passa ab aixó? Que 'l propietari d' aquella casa, a fi de espolsarse al tal vehi, li ha firmat tots los recibos a pesar de deurenhi set ó vuyt. Y 'l mort llavoras carrega sobre meu. Ara no li dich res del cúmulo de peripecias que solen ocorre. Vehins que desapareixen de *la noche a la mañana*, sense pagar, ni avisarme, ni tornarme las claus. Vehins que entran en un pis pintat de nou, y al cap de un mes se 'n van deixantme una habitació com un corral. Vehins que m' arrancan las rajolas, los panys, los vidres, ¿qué li diré més? hasta las portas. Y vosté pagui pintors, mestres de casas, lampistas, fusters... y no cobri.—

Un altre suspir.

—Aixó sí, 'l recaudador de las contribucions no 's descuida may de venir ab la papeleta d' apremi, sense que haji avisat qu' es hora de pagar. Lo govern podrá explotarnos per mil conceptes, podrá fer lleys en virtut de las quals tant costós es un desauçi per un pis de cent duros com per un de sis pessetas; pero olvidarse de cobrarnos la contribució, may. Y gracias a tot aixó, aquí t'è un home que s' ha dessangrat quaranta anys pera tenir una vellesa tranquila y que entre obras continua a las set casas, faltas de pago, gastos d' agutzils y paper sellat, y tres ó quatre menas de contribucions, no pot arribar a viure... ¿Qué li sembla?

Jo estava mort, completament anonadat, sense sapiguer que respondre.

Don Simon, aprofitantse del mèu silenci, va aixecarse y allargantme la mà, va dirme per despedida:

—Ara ja ho sab. Vosté qu' escriu y t'è veu y vot, ocupis del assumpto, que, com hi ha mon, val la pena. Cridi l' atenció del govern sobre 'ls amos de casas petites; demani una modificació radical de las lleys vigents; fassi notar las injusticias de que som victimas y, sobre tot, aixó sí que li suplico, quan me trobi, diguim qualsevol cosa, pero no 'm digui *propietari*....
A. MARCH.

LICEO.—IL VAGELLO FANTASMA.

Si 'ls alemanys, en lloch de dedicarse a *proteger* islas y terras que ja tenen amo, 's dediquessen a es criure óperas com las dugas que coneix de 'n Wagner, serian los homes més trempats del univers.

Lo *Barco fantasma* no es un barco; es una escuadra. ¡Y qué tenen que veure al seu costat l' *Iltis* ni l' *Nautilus*! Aquests s' apoderan d' unas islas de mala mort, entre las xiuladas de tot lo mon civilisat y amant de la justicia, mentres que 'l *Barco fantasma* conquista sense violència, sense fer us de la forsa ni de l' astucia, 'l cor de tots los amants de la hermosa música... Es un barco que porta un cargament d' originalitat, de inspiració y de ciencia musical.

¡Y pensar que 'l patró Wagner vá botarlo al aygua fa quaranta tres anys, entre la general indiferencia! Va anarse'n primé a París, carregat d' ilusiones ab la partitura sota l' aixella, y després d' examinarla, un empressari va dirli:

—Del llibret n' hi dono 500 franchs... En quant a la música, guárdissela, que no fá per casa.

L' obra va estrenarse a Berlin, y no va fè efecte: va posarse a Dresde, y 'l favor del públich tampoch va inflar las velas del *Barco fantasma*.

Es que Wagner s' anticipava de molt temps a la seva época. Bè ho podem dir avuy que la partitura, despreciada ahir, alcanza per tot arreu un éxit de admiració y entusiasme. Suceheix ab l' art, lo mateix que ab la política: ideas que quaranta anys endarrera passaven per utopias, avuy informan la vida de las societats... Música qu' era avants un geroglífich, un enigma,

un soroll estrany, es avuy la rica pintura qu' entra per l' oído, tant plena de llum y de color com la que penetra per la vista.

Wagner es lo rey dels coloristas lirichs.

Pero precisém l' argument del *Barco fantasma*, que no es més que una llegenda popular de Noruega. Un mariner holandés, empenyat en doblar lo cap de las Tormentas, veyentse repelit per las corrents de la mar, blasfemá del poder de Deu y aquest va condemnarlo a anar errant eternament per las immensas soletats del Océano, dintre de un baixell negre aparellat ab velas de color de sanch, qual presencia sola excita l' horror dels altres barcos que ab ell se crusan per la mar.

Unicament l' amor y la fidelitat de una dona podrán redimir al desventurat holandés. Tantsols cada set anys pot atracar a terra en busca de un amor. Quan lo trobi, si li es fidel, cessarán sas peregrinacions solitarias.

Tal es l' assumpto, poèlich misterios. Legendari del *Barco fantasma*, més a propòsit certament per ser posat en música que 'ls que constituheixen la majoria de las óperas del manossejat repertori italiá. Lo desarrollo es senzill.

Un barco noruech, manat per Dalando, s' ha atracat a terra fugint de una tempestat desfeta. Cantan los mariners una típica barcarola; Dalando (l' baix) regoneix la platxa y recomana al pilot que vigili. Aquest, (segon tenor) entona una sentida balada, y s' adorm al péu del timó, mentres entre 'ls robustos accents de la tempestat, crusa l' escena 'l *Barco fantasma* y s' atraca alla prop, en la mateixa platja. L' áncora cau ab estrépit. Tot aixó es grandios.

L' infortunat holandés (baritono) tot vestit de negre, canta sas penas ab un aria tant impregnada de color dramátich que arriba a imposar. Aquells accents son la sublimació de la fantástica llegenda. Se desperta Dalando, acut la tripulació a la cuberta, y després de reconegut lo barco holandés, son capitá li demana protecció y amparo. L' holandés t'è una caixa plena de tesoros; Dalando s' hi entusiasma, y compadeixentse de sas desgracias, li promet la mà de la seva filla.

Aixis acaba l' acte primer qu' es un modelo d' homogeneitat. Lo precedeix un preludi magistralment compost en lo qual hi despuntan los motius principals de l' ópera, brodats ab una riquesa tal de instrumentació que l' ánima se sent trasportada. Lo duo de baritono y baix es expressiu a tot serho, y entre las filigranas orquestals dignas de citarse, no podem omitir uns quants compassos ab que l' orquesta acompaña 'l trasport de la caixa dels tesoros al barco noruech, que si locavan alló quan a la Riba carregan un barco, 'ls mariners se 'n anirian al aygua desmayats de gust.

L' acte segon passa a la casa de Dalando. Senta, la seva filla (tiple) rodejada de filadoras, está ensimismada contemplant lo retrato del infortunat holandés, condemnat a vagar eternament per la mar, fins y a tant que trobi una dona fidel. ¡Ah, si ella vejés un dia al holandés, ella 'l salvaria!

Magnífich coro de filadoras... Més que coro es un primorós idili. Balada de Senta cantant l' historia del holandés errant, plena de sentiment y de delicadesa, e interrompuda per las alegrias riattlas de sas amigas.

Després se presenta 'l promés de la noya, es a dir promés, un jove que l' estima ab tot lo cor, lo cassador Erik. L' hi conta plé de desconsol que l' ha vista en somni abressantse ab un extranger que baixava d' un barco en companyia de son pare. ¡Qué més voldria ella! Aquest duo de tiple y tenor es molt característich.

Lo somni 's realisa: Dalando acompanyat del extranger qual aspecte coincideix ab lo retrato que tenia embadalida a la nena, penetra en la estancia. Magnífica aria del alegre Dalando, de corte Mozart, y a continuación gran duo de baritono y tiple qu' es sens' dupte de todas las pessas vocals la primera de l' ópera. Aixis es com s' expressa l' amor entre una nena ignorant y un sér infortunat. Wagner ha escrit una gran página musical. Posa fi al acte la invitació que 'ls fá Dalando per assistir a las festas ab que la tripulació saluda la felis arribada del barco, a las quals seguirán prompte las de la boda.

Acte tercer: la platxa. Cant de festa dels mariners. ¡Pero quin cant! Weber no ha arribat may més enllá. ¡Quin teixit de véus y orquesta! Teixit Jacquard pur. Prop del barco noruech, engarlandat de festa, hi ha 'l Barco Fantasma trist y solitari. 'S promou una tempestat, que únicament combat al barco malehit. En aquest tros de música descriptiva de una robustés colossal y de una originalitat grandiosa, s' hi revela la poderosa fantasia del compositor. Los mariners se reculleixen. Compareix Senta seguida del enamorat Erik que li canta una cavatina tota ingenuitat. L' holandés sent sas paraulas, créu que Senta no li es fidel, y veient sa felicitat per terra 's disposa a marxar. Senta plena de passió intenta seguirlo; pero la deturan. Marxa 'l Barco fantasma y ella per donar una proba d' amor al desventurat holandés, se precipita al mar desde una roca, y en lo mateix instant se 'n va a fons lo barco fantasma, y en l' horisó, sobre las onadas apareixen abressats l' holandés y Senta, cuberts de llum.

En tota l' ópera, pero aquí principalment, ha trobat a faltars' hi l' espectacle. Wagner no admet mutacions. Músich y poeta a la vegada, quan feya una obra, la

feya entera: la lletra, la música, l'acció, l'espectacle, tot se compenetra, per constituir un conjunt, un tot, qu' es llàstima que 's deslligui ó que en algunas de las sévas parts flaqueji ó no armonisi. L'òpera ha de ser aixís per no resultar un contrasentit. Però ¡qué hi farém! Lo primer teatro lirich de Barcelona ja 'ns té acostumats á no cuidar-se de l'escena. Lo públich no es exigent sinó ab los cantants... ¡Que no fassan galls! En cambi la direcció escénica fa bous y passa 'l bou per bestia grossa.

L'execució notable. La Theodorini no pert ocasió per llubirse. Canta ab expressió, ab sentiment dramàtic... Es lo personatge ingénuo y apassionat somiat per Wagner. «Y en Devoyod? Oh! La véu, la figura, l'expressió que dona al cant, fan d'ell un intérprete que deixarà memoria del personatge que ha creat. Ja cal que 'ls que vingan darrera seu caminin ab péus de plom. En David va portarse com tot un home, interpretant lo seu paper de una manera acabada y cantantlo ab aquell art que tothom li regoneix. Però aquí ademés se tracta de un paper que li va que ni pintat. Y á propòsit, ¿qué 'ls sembla de dos francesos com en David y en Devoyod interpretant á Wagner tant magistralment? Però ¿qué més? ¿No es espanyol lo públich y no va aplaudir lo públich a un alemany? Bah, bah... Deséuvos pobres polítics... L'armonia musical pot arribar á ser l'armonia de la fraternitat dels pobles.

Lo tenor Sr. Bruno fa tot lo que pot y 'l segon tenor Sr. Masip, en la balada del acte primer fa més de lo que 'm figurava.

Los coros molt ajustats... y la orquesta inmillorable. Lo mestre Pomé va dirigir la ópera ab carinyo y va rebre una ovació molt merescuda. Ab la batuta sempre á punt, á temps sempre, va ser l'expert timoner del *Barco fantasma*, que al últim, després de tant feros gruar ha arribat á bon port.

Y are, Sr. Sancho ¿quin dia 'ns farà sentir lo *Tannhäuser*? Créguim, l'elixir Wagner es un gran medicament per retornar empresas.

NOVEDATS.—INAUGURACIÓ DE LA ASSOCIACIÓ DE AUTORS CATALANS.—LO COMBAT DE TRAFALGAR.

Sense que 'm proposi fer avuy i' anàlisis complet de una obra que té alguns defectes y moltes bellesas, puig ab prou feynas me queda temps y espay per donar compte del éxit satisfactori que acaba de tenir, inaugurant de una manera digna y honrosa las representacions de la Associació de autors catalans, diré quatre cosas de l'últim drama de D. Pere Anton Torres.

Un héroe de Trafalgar, D. Joan, marino de rassa, va casarse ab una dona que l'estimava y respectava, y veient que no tenia successió y cedint als impulsos de una invencible tristesa, va posarse á navegar, deixant á sa muller viuda del seu amor y de la seva presencia.

Aquesta, morta d'anyoransa, va arbitrar un recurs per ferlo tornar de América. Va escriureli qu'era mare. Precisament una seva masovera tenia per aquell temps dos fills á la vegada, y Clara, l'esposa del marino, va adoptar-ne un, Cosme, fentlo passar per seu, mediant un certificat fals librat pèl metje. Torná 'l marino, y volgué la sort ó la desgracia que algun temps després tingués un fill, verdader y legitim de la seva esposa, (Fidel) de lo que 'n resultá que l'adoptat era l'heréu y 'l verdader fill lo cabaler, segons los usos y costums de Catalunya.

De aquest fet naix l'acció del drama, que 's complica ab los amors que per una mateixa noya cusina seva senten los dos joves, germans en apariéncia; ab las eternas exigéncias dels masovers qu'explotan sense misericordia la situació compromesa de donya Clara; ab lo certificat del metje, y un contra-certificat que avants de morir libra en mans del rector, per calmar sos remordiments de conciencia, y ab una serie de peripecias més ó menos verosímils y entrelingudas que omplen los tres actes del drama.

Admetém que la mare estiga callant anys y més anys un secret que essent mare com fou, havia de revelar-lo 'l dia mateix de tenir un fill verdader; admetém que D. Félix, germá de D. Joan, confiá á una carta, y no á sas propias gestions personals, com sembla més propi, l'arreglo de un delicat assumpto de familia; admetém fins aquell cambi de certificats del acte tercer, que compromet per un moment l'exit del projectat arreglo; admetemho tot ja que l'autor ho presenta bè, y diguem ab los italians: *Si non è vero è ben trovato*.

L'autor del *Combat de Trafalgar* ha trobat un drama plè d'emoció y de interés. Los personatjes hi viuen; son de carn y ossos y dibuixats de má mestre tenen los contorns ben definits. Lo llenguatge que parlan es precís y natural. Si 'l drama no tingués altre mérit, aquest per si sol bastaria perque citéssem *Lo Combat de Trafalgar* com á modelo. Aprenguéu autors catalans: aqueix es l'idioma del teatro catalá: ni antiquat, ni vulgar, ni afectat, ni trivial: una facilitat que enamora, una propietat de llenguatge tant adequada á l'indole de cada personatge que 'no 's pot demanar més.

No som partidaris de las llargas tiradas de versos més ó menos enlassadas ab l'argument, ab que 'ls autors buscan l'aplaus del públich. Però quan están tant ben escritas com la que diu Fidel describint la

vida del mar; com la que diu D. Joan pintant lo combat de Trafalgar y com l'ingenios apólech del mariner Antonet, graciós del drama, no podem menos de unir nostros aplausos als del públich.

Judiquin vostès mateixos. Diu l'Antonet:

«Dos gallegos dins de un hort anavan a la cirera; los renya l'amo que hi era, li pegan tiro y cau mort.

Al véure'l estanallat, blanchs tots dos com pedra marbre, un s'enfila á dalt de un arbre y l'altre s'amaga al blat.

Ve la justicia, y confós lo jutje, del mort davant (pués ignora que s'están amagats allí aquells dos) pregunta al amo del hort, que sens vida á terra jéu, per tres cops y en alta véu: «home mort, ¿qui es que t'ha mort?»

Lo gallego que ajegut dins del blat sent la pregunta, treu tot just del nas la punta y respon «jo no he sigut».

L'agafan y al durlo prés «tonto» li diu l'escribá, «si no arribas á parla ningú t'haguera fet res.»

Y al moment que sent aixó lo qui al arbre está amagat diu tot serio: «¡Veritat, haguesis callat com jo!»

Per lo demés l'obra té escenas hermosísimas. La partida de ajedrez, lo conflicte amorós entre 'ls dos germans y 'l final del acte primer que fará més efecte 'l dia que 'ls actors estigan més segurs de sos papers: en l'acte segon, las revelacions de D.ª Clara á son cunyat, l'escena conmovedora entre D. Joan y Fidel que 'l públich vá acullir ab gran aplauso, y 'l final dels actes un tant rebuscat, pero de gran efecte; y en l'acte tercer lo desconsol de 'n Cosme al veure que no es fill de qui 's creya, y aquell rasgo de amor de mare de la masovera, qu' es lo crit més verdader y l'accent més dramàtic de l'obra, aixís com la despedida de 'n Cosme, son fragments que acreditan á un autor dramàtic de gran coneixedor de l'escena.

L'Antonet y 'ls masovers Manció y Jepa quedarán com figuras características del teatro catalá. Los dos germans D. Joan y D. Félix son dos tipos impregnats de aquella serietat qu' enamora. En Fidel y Cosme hi palpita la vida y la joventut. En lo de D.ª Clara s'hi veu massa la vacilació, y las llágrimas. Però del conjunt ne surt alguna cosa que viu, alenta y dona calor á l'acció de l'obra.

Que l'autor vá ser cridat á las taulas, inútil dirho; com es també inútil consignar que no vá presentarse per trobarse avuy desempenyant lo càrrech de gobernador civil de Valencia.

L'execució molt esmerada. La Carlota de Mena es una actris complerta que sab sempre lo que diu y lo que fá. En Tutau identificat ab lo seu paper, vá esmaltar-lo ab detalls de aquell sentiment que surt del cor y 's comunica al públich. En Martí vá fer un tipo de masover acabadíssim, lo propi que la Sra. Munné, qu' es una excelent característica. En Nieto vá mostrarse molt conciensut y en l'Oliu y en Borrás varem veure ab complacéncia dos actors joves, que son ja, alguna cosa més que una esperansa del teatro catalá. Lo primer sab emocionarse; y 'l segon troba detalls, que revelan una gran inclinació al estudi dels bons modelos de l'escena. En Capdevila, lutzant ab sa figura, desempenyá á conciencia 'l paper de contramestre. Pecá tal vegada de un excés de movilitat; pero tingué per altra part rasgos y moviments molt oportuns y propis del personatge que representa. A la Srta. Sala li recomanarém que 's concentri una mica més en lo paper que representa. La nena enamorada, quan li passa lo que á la Ramona del drama, no s'ho ha de pendre tot tant á la fresca.

L'obra molt ben vestida ab trajos propis del primer ters del present sigle y mobles també adequats; y la concurrencia, distingida y numerosa, sortí satisfeta del teatro, felicitantse de que ja sigan duas las companyias que prestan vida á l'escena catalana.

L'únic que han de procurar l'una y l'altra empresa es que las funcions se dongan en cada teatro en dia diferent, á fi de que las nobles y profitosas lutzas de l'emulació no denegerin en competéncias mercantils, perjudicials á sos mateixos interessos.

P. DEL O.

ÍNTIMA.

«Que 'n serém de felissos, fa nineta! lo dia que anirém davant l'altá, y agenollats allí, fent la rialleta, un home negre y lleig nos casará.

«Que content estaré quan tú á-mos brassos ab alegría y goig te llansarás y d'amor boja foris y estreis abrossos y petons y caricias me farás. Irém á viure junts á casa mèva y cansons amorosas cantarém,

ma ditxa allí se juntará ab la tèva y alegre vida sempre passarém.

«Mes si acas per desgracia jo 'm moria com ho farias sola, sens ningú?

—Conquistá un altre tonto probaria y fe ab ell lo mateix que faig ab tú.

LLUIS CASELLAS.

EPÍGRAMAS.

Ahí 'm deya nn amich mèu tot serio y ab tó formal: —Tú ja sabs, noy, que jo tinch pensaments molt elevats. Y no deya cap mentida, puig després s'ha assegurat que de aquí set ó vuit días pensa ferse un colomar.

JUST ALEIX.

Senyal me féu que hi pujés desde 'l balcó ahir la Lola: vaig pujarhi, estava sola y després... Lo qu' es després no va succehir res més.

Un dia deya en Miquel —No hi ha cap dona en lo mon lletja, perque totas son àngels que han caygut del cel. —Angel seré jo en tals cassos, va dirli així, ab cert salero una xata.

—També; pero vostè va caure de nassos.

JOSEPH MEIX.

ESQUELLOTS.

¡Al últim lo nombrarán! Aixís ho diu un telégrama. Però aixó si (també 'l telégrama ho diu) s'han hagut de vence grans dificultats ¡Cóm! ¿Era qu' ell no volia serne? Tè la paraula 'l Senyó Henrich.

Y á propòsit.

Las últimas eleccions d'Ajuntament van ferse per medi de la coalició de tots los partits liberals arribant á las poltronas un número regular d'elegits demócratas y fusionistas.

Més haurian sigut, si las llistas electorals estigués-sen fetas conforme mana la santa lley de Déu; pero aixó, ni pensarhi.

De manera que un dels primers debers que s'imposava naturalment á la coalició dels elegits era rectificar las llistas; treure 'n tots los morts y tots los noms imaginaris y posarhi tots los vius y tots los que tenen dret, segons la lley, á pendre part en la elecció dels representants del poble.

¿Ho han fet los nous regidors?

Lo qu' es jo, per are, no 'n tinch noticia.

Y aixís continuarà votant qui no hi té dret y continuarà mirants'ho qui deuria estar inscrit á las llistas. Cambiará la situació, y 'l qui puji, siga qui vulga, ab las llistas enmaranyadas, tal com avuy están, se 'n endurá la poma.

¡Quina falta fa, senyors regidors, una rigurosa comissió de *almotacenia* electoral!

Diumenje mossen Fernando Sellarés va donar una conferencia en l'iglesia de Betlém, defensant lo celibat del clero.

Va considerar la qüestió baix lo punt de vista històric, legal y teològic.

Ni una paraula baix lo punt de vista domèstic.

Una majordona deya al sortir d' l'iglesia:

—¡Ingrat! ¡Ingrat! ¡Més que ingrati!...

¡Eureka!

Ja corra 'l tranvia pèls dos costats de la Rambla. Com se coneix qu' encare no es arcalde D. Francisco....

Perque de tenir ell la vara, aquest gran aconteixement s'hauria solemnizat ab un *Te-Deum*.

Llegeixo en *El Secolo*, periòdic italiá:

«En la via de Gesú, de Roma, ha sigut sorprès *infraganti* un capellá que acabava de robar un parell de botinas á un sabatè.»

¡Vaya un capellá més burro! Dedicarse á robar botinas com qualsevol *Uadremaner* (istil Renaixensa).

¿No podia dedicarse á las heréncias de confiansa, que 'l tret es més segur?

Lo nostre colaborador D. Francisco Llenas acaba de publicar un nou quadern de poesias titolat: *Revolució satírica*. Es una colecció de versos escrits ab la facilitat propia del seu autor.
Costa un ralet no més y 's ven á ca 'n Lopez.

També s' ha imprés y 's ven á ca'n Lopez, lo magnífich drama de D. Pere Anton Torres, estrenat ab tant éxit lo dimecres últim en lo *Teatro de Novedats*. Val vuit ralets y bon profit.

¿Qué es lo que passa ab lo sistema nou de sortejar als quintos?

Hi ha hagut escándols á Madrid y n' hi ha hagut á Barcelona. En una y altra ciutat s' hi han trobat bolas excedents, y s' ha de repetir lo sorteig.

Un jugador deya:
—No valdría més que aixó de anar á servir s' ho fessen los mateixos quintos á blancas y negras ó á las xapas? Aixís al menos se divertirían y no hi hauría tants duples y tanta enderga.

L' empresa del *Teatro Principal* ha obert un nou abono prorrogant las funcions de 'n Calvo. No hi faltan abonats.

¡Arriba Sr. Brugada!
Ja ho diu lo ditxo: L' ocasió la pintan calva.

En un poblet de la provincia de Málaga va celebrarse un bateig, y al sortir de l' iglesia 'ls concurrents van empèndrelas á tiros los uns ab los altres resultant morts un pare, un fill y dos germans!

¡Costums de la terra!
En la terra de la *Junta poética malacitana*, quan hi ha un bateig, ho fan aixís per repartir confits.

¿Qué passa ab 'l umbrácul del Parque?
Es cert que va ser *presupuestat y adjudicat* en 38,000 pessetas y que avuy lo contractista 'n demana 98,000?

L' augment, com veuhem, puja la friolera de 50,000 pessetas.

No podrá queixarse Barcelona. Té un umbrácul modelo. Un *umbrácul* que encare no está construhit ja fa sombra.

Una sombra que tapa 10,000 duros.

Entre un rector y una majordona:

La majordona:—Senyor rector, ¿sab qu' encare que 'ls manaments de la lley de Déu son deú, per nosaltres no n' hi ha més que nou?

Lo rector:—¿Y are, boja?

La majordona:—Sí, senyor: nosaltres no tenim aquell que diu: «No desitjarás la muller de ton próxim» y vostés lo tenen.

¿Qué no ho saben?

Densá que ha caygut en Cánovas, lo Circol conserva-

dor se traslada á la Rambla de Santa Mónica, desde la Rambla de Canaletas.

¡Ala!.. Quatre passos més, y á l' aygua.
Pero, no tingan cuidada, per aixó no s' ofegará.
¡Hi ha tantas carabassas en lo Circol conservador!

TRENCA-CABS.

XARADAS.

I.
Una dos-tres molt garbosa,
filla de Tot, poble gran,
va oferirme l' *hu-girada*
y no l' hi vaig acceptar,
puig jo, ja 'n tenia un' altre
ab lo *primera* parat,
y al mateix temps la *segona*
me va fer determinar.

DEUHET DE REUS.

II.
Molt *prima-dos* y *tres-dos*
n' es la muller de 'n Total
si bè l' hi falta una *hu*
y la *dos-hu* l' hi fa mal.

FREIXETA PETIT.

ENDAVINALLA.

Ou, lector, quant t' haig de dir:
poble só, Lleyda es ma terra;
solzament t' haig d' advertir
que igualment me pots llegir
per la dreta y per l' esquerra.

JENANI.

CONVERSA.

—¿Qué vas á esmorsá Maria?
—No Ramon vaig á fè 'l lit.
—De qui? ¿De la tèva tia?
—De un que tots dos havem dit.

G. PILLO.

GEROGLIFICH.

×
BA
IIIIIII
BA
VIIIE

GIROFLÉ.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- XARADA 1.ª.—*Ta-rra-go-na*.
- ID. 2.ª.—*Ca-mi-la*.
- ENDAVINALLA.—*Raspall*.
- MUDANSA.—*Tara-Cara-Sara-Rara*.
- ROMBO.
T
T A P
T O M A S
T A M A R I T
P A R E S
S I S
T
- LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Nicolás*.
- TRENCA-CLOSCAS.—*Olesa de Montserrat*.
- GEROGLIFICH.—*De ser petit á ser gran hi va molt*.

Ilustrat pels notables caricaturistas Srs. MOLINÉ y PELLICER.
Conté treballs d' importancia literaris, ab més material que per un gros volum, multitud de caricaturas, quatre pàgines de hermosos cromos y ab tot no val més que 3 rals.
Se ven per totas las librerías, kioscos y corresponsals de LA CAMPANA.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

LOS EMPEDRATS DE BARCELONA.

Ho fan ab molta consciencia..... poch á poquet..... á pas de tortuga.

Pero aixó sí, quan ells los deixan... quedan molt bè.